

Theaterproductiehuis Zeelandia
2017-2020

Inhoud

1. Organisatie	pag. 2
2. Artistieke uitgangspunten	pag. 3
3. Plaats in het veld	pag. 11
4. Ondernemerschap	pag. 12
5. Spreiding	pag. 18
6. Talentontwikkeling	pag. 18
7. Toelichting op begroting	pag. 21

1. Organisatie

Missie

Zeelandia wil een authentieke en vernieuwende bijdrage leveren aan de productie van theater in het Nederlands taalgebied en specifiek impulsen geven aan het culturele klimaat in Zuidwest Nederland. Daartoe geeft het wisselende professionele makers uit Nederland en Vlaanderen kansen om in en over Zeeland voorstellingen te maken die het publiek in Zuidwest Nederland bijzondere theaterervaringen biedt.

Profiel

Als enige professionele theateervoorziening in Zuidwest Nederland wil Zeelandia thematisch en maatschappelijk relevant theater maken op een hoog artistiek niveau. De producties zijn door de verbondenheid met telkens andere locaties of door een inhoudelijke verwantschap met de regio herkenbaar en aansprekend voor een breed publiek, in de eerste plaats in Zeeland. Het toetsen van de artistieke en universele waarde van zijn producties door het spelen in de rest van Nederland en daarbuiten, blijft voor Zeelandia een belangrijk kritisch ijkpunt voor de eigen kwaliteit.

Met het produceren en presenteren van vijf eigen voorstellingen op jaarbasis voorziet Zeelandia exclusief in het aanbod van podiumkunsten in de regio Zeeland die gekenmerkt wordt door een beperkte culturele infrastructuur en dito spreiding. Een intensieve samenwerking met artiesten uit het naburige Vlaanderen is typerend voor onze werking.

Drie theaterproducties worden specifiek gemaakt voor unieke locaties in het landschap van Zeeland en zijn gezichtsbepalend voor het Zeeland Nazomerfestival, dat het productiehuis zelf organiseert. Die locatievoorstellingen spelen gemiddeld 10 keer binnen een festival dat 12 dagen duurt. Daarnaast bestaat ZNF uit een 'festivalhart' in de Middelburgse Abdij, wat de uitstraling als landelijk belangrijk kunstenfestival versterkt.

Tijdens het theaterseizoen maakt Zeelandia twee reizende producties voor schouwburgen en dorpshuizen in de regio, die evenzeer reizen langs vooraanstaande theaters in de rest van Nederland (Theater aan het Spui, Bellevue of Toneelschuur zijn vaste speelplekken). Elke reisproductie wordt zo'n 30 keer gespeeld. Bij succes gaan deze voorstellingen het seizoen erop in reprise, net als locatievoorstellingen die regelmatig in een bewust aangepaste vorm worden hernomen.

Uniciteit

Veel Zeelandia-producties worden gewaardeerd om hun unieke karakter en artistieke kwaliteit. 'Kabaal en Liefde' werd hernomen in het Amsterdamse Bos. 'Happy Days' maakte een tournee langs de grote schouwburgen in het land (Marlies Heuer kreeg hiervoor een Theo d'Or-nominatie). De muziektheaterproductie 'Escorial' – een coproductie met Transparant en Collegium Vocale reisde internationaal. 'De Zwarte van Walcheren' werd uitgenodigd door De Warande en door Stadsschouwburg Amsterdam die samen met Theater Bellevue 'Zeeland Nazomerfestival in Amsterdam' organiseerde in de herfst 2015. Daar waren nog vier andere Zeelandia-producties te zien: 'De Rietdekker', 'Mathilde', 'Soeur Sourire' en 'Een Zomerdag'. Ook 'Saul', dat door De Volkskrant op het niveau van Holland Festival of Ruhrtriennale werd beoordeeld, is uitgenodigd door de Rotterdamse Operadagen 2017.

Nederlands-Vlaamse samenwerking

Die groeiende erkenning buiten Zeeland, bewijst de universele uitstraling van onze producties – ook van stukken die geworteld lijken in de Zeeuwse klei. Zeelandia wil nog actiever inzetten op hernemingen en spreiding. Door het aantrekken van gerenommeerde theatermakers en het aangaan van coproducties met toonaangevende gezelschappen uit Vlaanderen, heeft Zeelandia zich weten te profileren als een productiehuis met landelijke uitstraling.

2. Artistieke uitgangspunten

Zeelandia wil het gevoerde artistieke beleid aanscherpen en verdiepen. Het artistieke profiel blijft in de kern hetzelfde met een bewust gevoerde tweesporenpolitiek. Enerzijds worden er voor Zeeland Nazomerfestival specifieke locatievoorstellingen ontwikkeld op unieke plekken in het landschap van Zeeland. Anderzijds maakt Zeelandia reisvoorstellingen waarin voor Zeeland relevante thema's worden verwerkt en die gespreid worden over alle Zeeuwse gemeenten. Tegelijk willen die producties evengoed beantwoorden aan de landelijke kwaliteitsnormen en daarom wordt er ook gespeeld in de rest van Nederland en Vlaanderen.

De verdieping van de werking loopt parallel met het verscherpen van het artistieke beleid. Zeelandia heeft als enige producent van theater in Zeeland vooral ingezet op teksttheater met een eigenzinnige keuze van stukken uit het wereldrepertoire naast het veelvuldig geven van schrijfofdrachten. Met een dertigtal nieuwe toneelteksten heeft Zeelandia de voorbije 15 jaar een eigen Zeeuws repertoire opgebouwd voor een regio waar nooit professioneel theater bestond. Dit pionierswerk heeft zijn vruchten afgeworpen en blijft avontuurlijk. Elke nieuwe tekst die gecreëerd wordt is risicovol, maar biedt juist mogelijkheden om in te spelen op thema's die er vandaag toe doen voor Zeeland, maar bij uitbreiding ook voor heel Nederland.

Signatuur

Die artistieke lijn met de creatie van nieuw werk blijft centraal staan de komende periode, met opnieuw een groot aantal schrijfoopdrachten die zowel thematisch relevant zijn, of naar specifieke locaties toe geschreven worden, waardoor Zeelandia zijn missie als gezelschap kan blijven waarmaken. Wat betreft genres is er wel bewust geopteerd voor een verbreding, gekoppeld aan vorm vernieuwend onderzoek en meer ruimte voor experiment. Dat vertaalt zich bij de omschrijving van de producties - naast tekst- en muziektheater - in termen als een stemmenspel, een landschapsvoorstelling, een duostuk, een montagevoorstelling, jeugdtheater en een multidisciplinair project. Zeelandia wil zijn artistieke profiel op deze manier verdiepen.

Concrete plannen

De artistieke plannen zijn in nauw overleg ontwikkeld met de betrokken theatermakers en artiesten. De eerste twee jaren 2017 en 2018 zijn zo concreet mogelijk ingevuld en qua timing ingepland binnen de werking van Zeelandia. Wat de twee laatste jaren 2019 en 2020 betreft, zijn de plannen doorgesproken met de makers en is er wederzijdse intentieverklaring om die verder te concretiseren en uit te voeren.

2017

Judith de Rijke 'Als de klok van A...' Een vissersdrama. Muziektheaterproductie

Judith de Rijke is de dochter van een vissersdochter. Ze groeide op in Zeeland in een familie die al eeuwenlang verbonden is met de zee. Haar stukken zijn tegelijk heftig, gewelddadig, maar ook licht, herkenbaar en vaak komisch. Met *Als de klok van A...* schrijft Judith de Rijke een vissersdrama over een moeder en haar dochter. Over een verdronken zoon en een dode vader die in huis blijven dolen. Over de waarheid achter het verdwijnen van de zoon en de dood van de vader die voortdurend lijken te kantelen. Over de schuldvraag bij wie achterblijft. Over het stilstaan in het verleden of het in beweging brengen van het leven naar een nieuwe toekomst. Over de liefde-haat relatie tot de zee die geeft en neemt. In deze productie speelt muziek een cruciale rol als drager van grote emoties: hoop, verlies, illusies. Hiervoor wordt er samenwerking gezocht met studenten van Codarts waar Judith de Rijke gastdocente is. De rollen van moeder en dochter worden gecast zodra het stuk in eerste versie beschikbaar is.

Tekst en regie Judith de Rijke **Dramaturgie** Alex Mallems **Spel** n.n.b.

Première Schouwburg Middelburg **Reisvoorstellingen** maart-april 2017

Herneming Festivalhart ZNF 2017

Rob de Graaf en Boudewijn Tarenskeen, 'SAUL'. Herneming muziektheater

Geïnspireerd op de Bijbelse figuur Saul, schreef Rob de Graaf een aangrijpende tekst over een tragische koning die ten onder gaat aan twijfel. Hij eindigt eenzaam in een ultiem gevecht met zichzelf. De Vlaamse acteur Dirk Roofthoof gaf in de regie van Dick

Hauser deze Saul op indrukwekkende manier gestalte. Boudewijn Tarenskeen componeerde meeslepene muziek voor de David Kweksilber Big Band.

Deze openingsproductie van ZNF 2015 werd unaniem lovend onthaald.

Herneming op uitnodiging van De Doelen i.s.m. de Rotterdamse Operadagen mei 2017.

‘Uit de Tijd vallen’ naar David Grossman. Een Stemmenspel. ZNF 2017

In *Uit de tijd vallen* verkent David Grossman in precieze en tegelijkertijd poëtische taal de pijn en het verdriet van ouders die een kind verloren hebben. Vijf jaar na de dood van zijn in de oorlog gesneuvelde zoon Uri slaagt de schrijver op een ongeëvenaarde wijze in deze bijna onmogelijke onderneming. *Uit de tijd vallen* is geschreven in de vorm van een stemmenspel, wat het zeer uitnodigend maakt om als theatertekst gespeeld te worden.

Om de theatraliteit en muzikaliteit van de poëzie van Grossman te versterken componeert de bekende componist Jan Kuijken muziek voor cello, harp en trompet. Hij is huiscomponist bij het Gentse muziektheatergezelschap LOD dat co-produceert.

Tekst David Grossman **Bewerking en dramaturgie** Alex Mallems

Regie Lucas Vandervost **Muziek** Jan Kuijken **Kostuums** Bernadette Corstens

Spel Marlies Heuer, Dic van Duin, e.a. **Harpiste-zangeres** Ekaterina Leventall

Première Zeeland Nazomerfestival **Locatie** Beurs Zierikzee **Co-productie** LOD

‘Delta-project’. Landschapsvoorstelling bij de Oesterdam. ZNF 2017

De hoofdrolspeler van dit project is een markante plek in het Zeeuwse landschap: de Oesterdam. Met zijn lengte van 10,5 km is hij de langste van de Zeeuwse Deltawerken. Aan de ene kant ligt het inmiddels zoete Markiezaatsmeer en aan de andere kant strekt de immense leegte van de Oosterschelde zich uit. Als het eb is vallen de zandplaten droog en kan je er honderden meters op lopen tot je vanaf de dam bijna onzichtbaar bent. Het is precies die totale afwezigheid van menselijke proporties, die de basis zal zijn voor een creatie die specifiek voor deze locatie zal worden ontwikkeld. De helling van de dijk dient als natuurlijke tribune en vanuit dat perspectief heeft het publiek zicht op het water, de wadden en de oneindig veranderlijke Zeeuwse luchten.

Regisseur Koen van Kaam groeide op in Bergen op Zoom op een boogscheut van de Oesterdam en is sindsdien gefascineerd door dit overweldigende natuurdecor. Op die plek wil hij met de Zuidpoolploeg een locatievoorstelling maken die zich ver weg zal afspelen en tegelijk heel intiem zal aanvoelen. Een creatie over de extreme nietigheid van de mens in zijn eigengemaakte immense decor geïnspireerd op het filmscript dat Marguerite Duras schreef voor ‘Hiroshima mon Amour’.

Regie Koen van Kaam **Vorm** Peter Seynaeve **Muziek en spel** Jorgen Cassier en

Sofie Declair **Première** Zeeland Nazomerfestival **Locatie** Oesterdam

Coproductie Zuidpool

Heleen Verburg, 'Een Nieuwe God'. Een toneelstuk over religie. ZNF 2017

Een stuk schrijven dat inzoomt op het geloof en God, is voor Heleen Verburg een uitgelezen kans om in te spelen op alle discussies die rond religie en maatschappij vandaag aan de orde zijn. Zij neemt dat geloof in 'het hol van de leeuw' onder de loep omdat de Nederlandse Hervormde Kerk meewerkt aan dit project en de Grote Kerk in het hart van Middelburg ter beschikking stelt. 'Een Nieuwe God' gaat over een man en een vrouw die al meer dan veertig jaar samen zijn. Ze kennen elkaar door en door, hebben drie kinderen en hun huwelijk heeft ettelijke stormen doorstaan. Hun leven drijft op de liefde voor elkaar en hun kinderen, hun geloof en de geruststellende wetenschap dat ze de rest van hun leven bij elkaar zullen blijven. Totdat de man op een goede dag tijdens het zondagochtendgebed een hartaanval krijgt. Dat haalt alles overhoop. Opeens begint de wetmatigheid der dingen te wankelen. Want hoe kan zo iets op zo'n moment gebeuren, op een moment waarop de man zo dicht bij God, zo vol goede bedoelingen, al zijn menselijke plichten aan het vervullen is? Vastbesloten om ook deze storm te trotseren, beginnen ze schoorvoetend aan een minutieuze ontrafeling van hun diepste binnenwereld. Hoe zit het eigenlijk met die liefde voor God? Wat voor verlangens en angsten leven daaronder? Is het een manier om het geweten te sussen, of een broodnodig element in hun menselijk bestaan? 'Een Nieuwe God' is een stuk op microniveau over wat zich op macroniveau vandaag op veel plekken in de wereld laat zien. Over waarom het zo moeilijk is conflicten gebaseerd op een verschil van mening over een godsbeeld te overbruggen. Over de beleving van het menszijn tot op het diepste niveau. Over de macht van de gedachte maar vooral over de kracht van de liefde. Heleen Verburg schreef eerder 'Coupure' en 'De Dikke van Dale' in opdracht van Zeelandia. Ook nu wil ze schrijven op het lijf van twee oude Zeeuwse acteurs: Bram Kwekkeboom en Marlies Hamelynck.

Tekst Heleen Verburg **Regie** Stefan Perceval **Scenografie** Jan Strobbe

Dramaturgie Alex Mallems **Spel** Bram Kwekkeboom en Marlies Hamelynck

Première Zeeland Nazomerfestival **Locatie** Grote Kerk Middelburg

Reisvoorstellingen in kerken door heel Zeeland i.s.m. de Nederlandse Hervormde Kerk

Coproductie Het Gevolg

Peter Verburgt & Gerardjan Rijnders, 'Nooit meer Wachten' een duostuk ZNF 2017

Dit nieuwe toneelstuk met een knipoog naar het bekende stuk van Samuel Beckett, gaat over twee oude mannen en een vrouw. De twee mannen hebben besloten om niet te wachten, maar om uit te spreken wat er te zeggen valt. Al pratend komen ze uit bij de consequenties van de uitdijning van het heelal. Moeten ze bij elkaar blijven of juist afscheid nemen? Uiteindelijk doen ze dat laatste om de wereld te kunnen begrijpen. Bijzonder aan dit project is dat het tot stand zal komen als resultaat van een schrijf- en regie experiment. Verburgt en Rijnders werken als duo eerst naast en dan pas met elkaar. Ze schrijven elk één personage uit en zullen ook als regisseurs in eerste instantie naast elkaar werken. Ze willen de twee acteurs eerst alleen met hun rol kennis laten maken en pas in een later stadium de twee oude mannen met elkaar confronteren.

Bovendien speelt het stuk in de wereld van het theater: de twee mannen zijn oude acteurs die elkaar ontmoeten op de planken, in de al lang afgeschreven, maar nog steeds open gebleven schouwburg van Middelburg die als locatie gebruikt zal worden. De twee spelers filosoferen over het leven als theater en het theater als leven. Over het verval van het geheugen en het lot van de ouder wordende acteur.

Tekst en regie Gerardjan Rijnders en Peter Verburgt **Spel** Han Kerckhoffs, Johan Leysen en Sara Debosschere **Première** Zeeland Nazomerfestival

Locatie Schouwburg Middelburg **Reisvoorstellingen** september - november 2017

'Zeeuwse Vrouwen #2'. Een montagevoorstelling over het leven in de 20ste eeuw

Gefascineerd door de leefwereld van hun grootmoeders, duiken drie actrices met Zeeuwse roots in de geschiedenis van de vorige eeuw. Zij vertellen nieuwe verhalen van gewone vrouwen. Vrouwen bij wie het leven zijn sporen heeft achtergelaten. De eerste versie van *Zeeuwse Vrouwen* creëerde een ongeziene hype in Zeeland. Ook landelijk was er veel waardering voor de productie, volgens NRC "meer dan een tijdsbeeld, het is een serieus artistiek drama over het leven van toen" en de Volkskrant vond het "een mooie, sobere en soms aangrijpende voorstelling".

tekst Kees Slager **bewerking** Alex Mallems **regie** Dick van Duin **muziek** Maurits Fondse **dramaturgie** Alex Mallems **scenografie** Danny Cobaut **kostuums** Gerda Knuiverts **spel** Gonny Gakeer, Astrid van Eck en Julia van de Graaf **Herneming** Festivalhart ZNF 2017

2018

Hans van den Boom, 'Ossengal'. Een stuk dat teruggaat naar de eigen jeugd.

Poëtisch, muzikaal, ontroerend, herkenbaar. Zo is het werk van Hans van den Boom best te omschrijven. De *grand old man* van het Nederlandse jeugdtheater wil graag terug naar zijn Zeeuwse roots en bewerkt een eigen tekst die refereert aan zijn jeugd in Zeeland. "Mijn moeder zit op haar asgrijze bank en kijkt naar haar kleuren tv, mijn vader rijdt op zijn brommer met zo'n vijftieng kilo boter in zijn rugzak, die we hier pungel noemen, richting de grens, mijn moeder is een bankzitter, mijn vader een smokkelaar, een pungelaar en ik? Ik ben een schriel hoopje zielige schaamte." Met 'Ossengal' maakt Hans van den Boom een voorstelling die dicht op je huid komt en waarmee Zeelandia ook een jonger publiek wil aanspreken.

Concept, tekst en regie Hans van den Boom **Concept, licht en decor** Bart Visser

Spel Erna van den Berg **Kostuum** Dorien de Jonge **Dramaturgie** Cecile Brommer

Reisvoorstellingen februari-april 2018

'Wasteland' naar T.S. Eliot. Een multidisciplinair project op Neeltje Jans. ZNF 2018

In 2018 zal het einde van de Grote Oorlog die het oude Europa in puin legde, een eeuw achter ons liggen. Zeeland werd meer dan de rest van het neutraal gebleven Nederland geconfronteerd met die Eerste Wereldoorlog: het ving een massale stroom vluchtelingen

op en de grens met België werd afgesloten door de zogenaamde ‘dodendraad’, een hoogspanningskabel die overstekende mensen electrocuteerde. Met ‘The Waste Land’ schreef T.S. Eliot een emblematisch gedicht dat deze zwarte bladzijde in de Europese geschiedenis onder woorden bracht. De Watersnoodramp die Zeeland in 1953 trof had een vergelijkbaar effect: een bar land weggevaagd door het water dat in al zijn geweld dood en vernieling zaait. Theatermaker Niek Kortekaas maakt met ‘Wasteland’ een multidisciplinaire voorstelling op de vlakte van Neeltje Jans, een voor Zeeland beladen plek in de lijn van beeldende theatervoorstellingen als ‘Ship of Troy’ (ZNF 2001), ‘De Storm’ (ZNF 2009) en ‘Trojaanse Vrouwen’ (ZNF 2011) die mee gezichtsbepalend waren voor Zeeland Nazomerfestival.

Concept, beeld en regie Niek Kortekaas **dramaturgie** Alex Mallems
muziek Bart Maris i.s.m. Conservatorium Gent **kostuums** Sabina Kumeling
Première Zeeland Nazomerfestival **Locatie** Neeltje Jans

Maeterlinck, ‘De Blinden’. Muziektheater over volgzzaamheid. ZNF 2018

Een verhaal van mensen die volgen en stuurloos worden zodra de leiding wegvalt. Ook al bevinden ze zich in een klein gebiedje waar ze steeds dezelfde wandeling afleggen, dezelfde rondjes draaien, als de leider weg is durven ze geen kant meer op. Voor Josse De Pauw gaat ‘De Blinden’ over vandaag, over de tijd waarin wij leven. Hij wil de volgzzaamheid van vandaag bevragen, de gedweeheid, de gelatenheid. In deze productie worden de blinden vertolkt door de zangers van het Collegium Vocale. Het is de derde samenwerking tussen Zeelandia en dit internationaal gerenommeerde koor. Ze zingen in het Duits, een krachtige zangtaal. Een taal waar de geschiedenis en cultuur vanaf druipt. Het Duits zit in ons collectief geheugen als de taal van de bezetting, van de verontrustende barbaarsheid onder het vernis van een hoogstaande beschaving. Het is dezelfde spanning die ook in ‘Ruhe’ (ZNF 2007) werd opgezocht. Josse De Pauw creëert samen met Tom Jansen een extra rol, die van de monnik, als alternatief voor de priester die in het origineel al dood is. ‘De Blinden’ zal spelen bij een bosje in het landschap met blinde zangers die houvast zoeken bij de dunne stammetjes.

Tekst Maurice Maeterlinck **Regie en bewerking** Josse De Pauw **Compositie** Jan Kuijken
Spel Tom Jansen **Koor** Collegium Vocale **Coproductie** LOD en Theater aan Zee
Première Zeeland Nazomerfestival 2018 **Locatie** Een bosje in een poldervlakte

Tom Lanoye, ‘Wie is er bang voor Who’s afraid of’. Een zwarte komedie. ZNF 2018

Na zijn ‘Mama Medea’ dat hij schreef op het lijf van Els Dottermans en Han Kerckhoffs, zocht Tom Lanoye een concrete aanleiding om een hedendaags stuk te schrijven voor dit bekende acteurskoppel. Lanoye groeide op in het Waasland, vlakbij de grens met Zeeuws-Vlaanderen, waar hij die inspiratie vond voor de raamvertelling van een nieuw stuk. Twee bekende acteurs hebben de grote gezelschappen achter zich gelaten en spelen als vrije productie ‘Who’s afraid of Virginia Woolf’ in kleine theaters in de provincie. Na de matige dernière in het Ledeltheater in Oostburg zitten ze nog in hun

Martha en George-kostuum op het toneel in het decor van de voorstelling. Hun twee stagiairs die de rollen van Honey en Nick spelen, zijn – moe getergd - na het applaus meteen vertrokken. Ze wachten op twee nieuwe jonge acteurs die auditie komen doen voor hun stage het komende seizoen. Die auditie zal plaats vinden in het decor van de voorstelling in een volstrekt verlaten Ledeltheater. Het stuk speelt zich af gedurende een lange doorwaakte nacht, met veel drank en ruzie. De grenzen tussen het stuk van Albee en het echte leven worden heel klein. In hun echtelijk gevecht komen veel herkenbare scènes langs: de onderlinge afgunst over elkaars carrière en wat men voor elkaar heeft opgegeven, de

tegenstellingen Vlaanderen-Nederland die bij dit koppel scherp worden gesteld, maar ook de vooroordelen tegenover het jonge acteurs duo van allochtone afkomst. Stof genoeg voor een oorspronkelijke zwarte komedie die het stuk van Albee alleen als aanleiding zal gebruiken. Het feit dat Tom Lanoye als belangrijkste Nederlandse toneel auteur een stuk wil schrijven in opdracht van Zeelandia, is de bekroning voor de jarenlange inspanningen om nieuw werk op te voeren. Het stuk gaat als locatievoorstelling tijdens het Zeeland Nazomerfestival in première in het Ledeltheater in Oostburg, een authentieke jaren '50-schouwburg. Aansluitend wordt er als reisvoorstelling in een aangepaste vorm gespeeld in grote theaters in Vlaanderen en Nederland met het NTGent als coproductent.

Tekst Tom Lanoye **Dramaturgie** Alex Mallems **Spel** Els Dottermans, Han Kerckhoffs, Mandela Wee Wee en Julia Ghysels **Première** Zeeland Nazomerfestival 2018

Locatie Ledeltheater Oostburg **Reis** September-december 2018 **Coproductie** NTGent

Marjolein Bierens, 'Land van over Zee', theater over migratie uit Zeeland

Herneming van een succesproductie uit 2014. Marjolein Bierens schreef een aangrijpend stuk over een naar Amerika geëmigreerde dochter en haar in Zeeland achtergebleven oude moeder. Ze werd ervoor genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs. In deze tijden van emigratie, is dit stuk meer dan ooit actueel. De voorstelling wordt hernomen voor een speelreeks in Antwerpen i.s.m. het Red Star Line Museum, de plek waar de dochter ooit met de boot vertrok en aansluitend in het Festivalhart van het ZNF.

Tekst Marjolein Bierens **Regie** Annechien Koerselman **Dramaturgie** Alex Mallems **Spel** Ilse Uitterlinden en Astrid van Eck **Muziek** Wiek Hijmans **Video** Nico Kraeima **Herneming** Red Star Line Museum Antwerpen en Festivalhart ZNF 2018

Globale plannen 2019 en 2020

'De Reünie'. Schrijfopdracht Paul Pourveur. ZNF 2019

In opdracht van Zeelandia schrijft Paul Pourveur een toneeltekst voor een specifieke locatie: het Veerse Gat met zijn strandje, paalhoofd en restaurant. Aanleiding is een familiereünie in het restaurant. Bij *De Reünie* wil Pourveur op zoek naar de figuurlijke *stilte ná de storm*: een familie is uit elkaar gevallen, de identiteit van de familieleden is daardoor ontwricht, de scherven vallen niet meer te lijmen... wat blijft er dan over?

Om beurt komen de familieleden naar buiten en via de verschillende standpunten kan het publiek een reconstructie maken van de verhoudingen binnen de familie, maar ook en vooral hoe de familie nu verder wil of moet functioneren. Bij het regieconcept van Ilmer Rozendaal is een van de uitgangspunten dat het publiek via koptelefoons de taal binnenkrijgt. Dit creëert vrijheid bij de acteurs om overal in het landschap te spelen, waardoor een nieuwe relatie speler-publiek-ruimte ontstaat. Deze productie betekent een nieuwe samenwerking met Ilmer Rozendaal na haar geslaagde Nieuwe Makersparcours bij Zeelandia in de periode 2013-2015.

Arthur Miller, 'Heksenjacht'. Locatieproject op het platteland. ZNF 2019

Er zijn uit de Middeleeuwen veel sporen van hekserij en heksenvervolging te vinden in Zeeuws-Vlaanderen. Dit is aanleiding om het bekende stuk van Arthur Miller daar op locatie op te voeren op een vergelijkbare manier als 'Aards Paradijs' van Tennessee Williams, dat toen van de Mississippi-delta op een zeer geslaagde manier werd overgeplaatst naar Zeeland (ZNF 2014). De uit Zeeland afkomstige regisseur Annechien Koerselman ontwikkelt een concept en zal deze productie regisseren.

'Apocalyps'. Multimediale muziektheater. Co-productie Transparant ZNF 2019

Een grootschalig muziektheaterproject van beeldend kunstenaar Hans Opdebeeck en componist Eric Sleichim rond het Apocalyps-verhaal uit de bijbel. Met soliste Claron Mc Fadden, het vooraanstaande barokensemble B-Rock aangevuld met vier saxofoons wordt dit muzikaal een hoogstaand internationaal project waarin beeld en muziek elkaar zullen versterken. Speellocatie wordt een monumentale kerk in Zeeland, wat aansluit bij onze doelstelling om cultureel erfgoed te integreren in onze werking.

Theater op het strand. Locatietheater in coproductie met FC Bergman. ZNF 2020

FC Bergman is een jong theatercollectief uit Antwerpen dat projectmatig werkt en dat per productie de grenzen van vernieuwing onderzoekt. In die zoektocht vormt de locatie vaak het uitgangspunt. Daarom zochten ze contact om samen te werken met Zeelandia bij de creatie van een grootschalige locatievoorstelling op het strand. Dit project wordt nog verder in detail ontwikkeld.

Liet Lenshoek, 'De Gids'. Locatieproject bij de Oesterputten van Yerseke. ZNF 2020

Als dramaturge heeft Liet Lenshoek vooral bij grootstedelijke gezelschappen gewerkt. Ze is evenwel van Zeeuwse afkomst en wil een lang verborgen familiegeschiedenis die zich afspeelt op de Bevelanden verwerken in een stuk. De vorm die ze kiest zou een theatrale vertelling zijn van een gids die het publiek rondleidt langs de beroemde oesterputten van Yerseke en aan de hand van die plek zijn familiegeheim prijsgeeft.

‘Ondine en het Verlaten Land van Saeftinghe’, Muziektheater. ZNF 2020

In het net van een aangespoelde vissersboot hangt een vrouw. Het blijkt de boot van de hoogmoedige visser uit Saeftinghe te zijn. De vrouw in zijn net kan een zeemeermin zijn. Ondanks de verschillen wordt de vrouw verliefd op de visserman. Ze raakt zwanger van hem. Dan verschijnt de zeemeerman ten tonele die zijn vrouw terug wil. De visser weigert, waarop de zeemeerman dreigt: Het land van Saeftinghe zal vergaan, alleen zijn torens zullen blijven staan. Bij het slot loopt de kreek vol. Het publiek verlaat via een verhoogd plankier de kreek.

Regie en concept Vincent van den Elshout **Compositie** Douwe Eisenga

Tekst Don Duyns **Scenografie** Kris Van Oudenhove

3. Plaats in het veld

Met een aangescherpt artistieke beleid wil Zeelandia zich op een significante manier blijven onderscheiden tegenover andere gezelschappen en festivals in Nederland. Door de vele schrijfp opdrachten lijkt het alsof Zeelandia zich specialiseert in teksttheater. Toch kunnen Zeelandiaproducties formeel zelden als traditioneel teksttheater gekwalificeerd worden. Dat is het duidelijkst bij de locatievoorstellingen waar het samenspel tussen speelplek en stuk vaak resulteert in een aangepaste speelstijl en een specifieke beeld dramaturgie. Die kan omschreven worden als een vorm van landschapstheater waarbij de ervaring van de omgeving een cruciale rol speelt bij de beleving van de toeschouwer. Scenografische ingrepen versterken dat gevoel. Deze combinatie levert Zeeland Nazomerfestival een uniek profiel op.

Muziektheater

Naast teksttheater zet Zeelandia al jarenlang in op muziektheater in alle variaties: gesproken tekst met muziek, tekst als libretto met live begeleiding, acteurs-muzikanten als interactieve personages, enz. In vorm wisselen die producties van kleinschalig met een solist als muzikant-componist (Jan Kuijken ‘Happy Days’, Keimpe de Jong ‘De Uitvreter’ of Joram Tornij ‘Een Zomerdag’) tot grootschalig met begeleiding van een ensemble (Aurelia Saxofoon Kwartet ‘De schrijver, zijn vrouw, haar minnares’), een gerenommeerd koor (Collegium Vocale ‘Escorial’) of de 25-koppige David Kweksilber Bigband (‘SAUL’).

Schrijfp opdrachten

Het is de ambitie om ook in de komende periode voorspelbaarheid voor te blijven door een afwisseling van repertoirestukken met nieuwe toneelteksten, naast bewerkingen van romans of poëzie te programmeren, maar vooral ook door het openstaan voor multidisciplinaire theatervormen. Er gebeurt per productie onderzoek naar nieuwe

vormen door te kiezen voor wisselende scenografen, kostuum- en lichtontwerpers, componisten en videokunstenaars.

Grensoverschrijdend

Een ander onderscheidend element is de artistieke uitwisseling met het naburige Vlaanderen die van bij de start van Zeelandia een uitgangspunt is geweest. Zeeland en Vlaanderen zijn historisch, geografisch en maatschappelijk nauw verwant. Ze delen de Schelde-delta en er zijn cultureel-historisch nauwe banden met o.a. verwante dialecten. Samenwerking tussen theatermakers verloopt daardoor op een organische manier, zowel met individuele artiesten als met gezelschappen waarmee wordt gecoproduceerd. Het Vlaams-Nederlandse Huis deBuren wil in de toekomst Zeelandia als voorbeeld van 'best practise' op het vlak van grensoverschrijdende samenwerking naar voren schuiven.

Met trouwe partners als muziektheatergezelschap LOD of Transparant, Collegium Vocale, maar ook met nieuwe co-producenten als Theater Zuidpool, NTGent, Het Gevolg, of FC Bergman, wordt er de komende jaren samengewerkt. Belangrijk hierbij is dat het gaat om een inhoudelijk-artistieke samenwerking bij projecten die gemeenschappelijk ontwikkeld worden met een specifieke dramaturgische inbreng van artistiek leider Alex Mallems die meestal zelf initiatiefnemer is of bij deze projecten vanaf de conceptuele fase betrokken is. Deze co-producties hebben naar spreiding toe de meerwaarde dat er twee complementaire markten in Vlaanderen en Nederland bespeeld kunnen worden.

Zeelandia versterkt de samenwerking met lokale organisaties, met name de drie schouwburgen in de kernsteden Goes, Middelburg en Terneuzen. In het land zijn vaste afnemers van onze producties o.a. Theater aan het Spui, Toneelschuur en Bellevue. De Stadsschouwburg Amsterdam staat open om grootschalige ZNF-producties in een aangepaste schouwburgvorm te presenteren en heeft de intentie om een vervolgeditie van het 'Zeeland Nazomerfestival in Amsterdam' te organiseren.

4. Ondernemerschap

4a. Bedrijfsvoering

Theaterproductiehuis Zeelandia (verder aangeduid als Zeelandia) heeft in de periode 2013 – 2016 wisselende resultaten gehad. Zowel in artistieke als in organisatorische/financiële zin. Een aantal producties hebben niet conform de verwachtingen het 'rendement' opgeleverd welke was begroot. Dit was gelegen in het feit dat theaters 'minder' programmeerden en een enkele productie, wat betreft thematiek en inhoud, niet 'die vonk' had die de makers wel voorzien hadden. Anderzijds is het ook gebeurd dat producties beter deden dan verwacht. Dergelijke risico's horen

bij een culturele onderneming waarbij het artistieke product prioriteit heeft. Toch streeft Zeelandia ernaar om deze risico's minimaal te laten zijn. Zo is het Zeeland Nazomerfestival een belangrijk inkomstenbron (horeca en recettes concerten) voor Zeelandia. Het festival is echter ook onderhevig aan fluctuaties waarbij weersomstandigheden en onvoorziene locatiekosten belangrijke oorzaken van wisselende (en niet begrote) inkomsten/uitgaven zijn.

De financiële positie van Zeelandia wisselt. Opgebouwde reserves in het ene jaar worden teniet gedaan in het andere jaar. Tegenvallende inkomsten zijn daarom maar ten dele op te vangen uit de beperkte opgebouwde reserves. Door extra bezuinigingen kan Zeelandia echter telkens weer het exploitatietekort opvangen en een jaar met 'tekort' laten volgen door een jaar met een 'overschot'. Dit komt echter de solvabiliteit van de stichting niet ten goede en vanaf 2016 streeft Zeelandia ernaar om meer inkomsten te genereren uit de recettes/verkoop van de voorstellingen, horeca en overigen. Belangrijk hierin is een adequate pr/marketing aanpak om het totaal bezoek van de activiteiten van Zeelandia substantieel te laten stijgen. Om dit te realiseren is recent een ervaren pr/marketing medewerker aangetrokken.

Financieringsmix

De activiteiten van Zeelandia zijn over de afgelopen vier jaar met gemiddeld 35% 'eigen inkomsten' gefinancierd.

Na 'de BIS periode' (2009 – 2012) werd Zeelandia, net als vele collega productiehuisen, voor het voldongen feit geplaagd om een ander financieringsmix te vinden. Als producerende instelling was het mogelijk om vanuit de *Meerjarige Activiteiten* regeling een substantiële bijdrage te ontvangen. Naast een bijdrage uit de *Nieuwe Makers* regeling van het fonds bestond deze mix de afgelopen jaren uit: subsidies van provincie Zeeland, de gemeenten Middelburg, Schouwen-Duiveland en Veere en uit bijdragen van publieke en private fondsen. Een belangrijke bijdrage aan deze mix zijn de publieksinkomsten uit de reisvoorstellingen, het Zeeland Nazomerfestival en de horeca inkomsten van het Zeeland Nazomerfestival. Tot en met 2012 was dit laatste een verliesgevend onderdeel. Door efficiëntere inzet personeel, andere baropstelling en assortiment is dit gekeerd en zijn de resultaten vanaf 2013 gunstig en zorgen zelfs voor een belangrijke bijdrage in het resultaat van Zeelandia.

Om de voorgenomen projecten te kunnen uitvoeren zal Zeelandia intensiever coproducenten bij de voorstellingen betrekken. Niet alleen op het artistieke, maar ook op het financiële vlak. Vanaf 2016 wordt bewust ingezet op een hogere bijdrage van coproducenten en een grotere output aan voorstellingen door het vaker spelen in Vlaanderen.

Belangrijk in de financieringsmix is de substantiële bijdrage van de provincie Zeeland. Zeelandia gaat er vanuit dat de provincie een substantiële bijdrage zal blijven leveren. Dit is gebaseerd op diverse overleggen met de gedeputeerde cultuur, de heer Ben de Reu, en op de kadernota cultuur van de provincie.

Tot de kunsten behoren zowel amateurkunsten als professionele kunsten. Dit betekent voor de professionele podiumkunsten dat wij uitgaan van ondersteuning van activiteiten waarbij sprake is van ten minste provinciale uitstraling en bereik. Deze zijn zodanig dat de activiteit ook meerwaarde heeft voor het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en voor promotie. Bij de keuze die wij maken, houden wij rekening met het feit dat de artistieke (inhoudelijke) kwaliteit de intrinsieke waarde is in het aanbod. Evenementen die optimaal gebruik maken van zee en land als decor en als inspiratiebron voor hun programmering (zoals een aantal grote festivals) willen we verder uitbouwen. De ambitie om ons meer te richten op producties en festivals die zich onderscheiden op gebied van Zeeuwse beleving, heeft als gevolg dat we ons nog verder terugtrekken op gebied van ondersteuning van reguliere podiumprogrammering.

(Uit Kadernota provinciaal cultuurbeleid 2017 – 2020)

Bedrag per voorstelling

Bij de berekening van het 'gevraagde bedrag' per voorstelling aan het Fonds Podiumkunsten is uitgegaan van het hoogste bedrag per categorie. Dit heeft te maken met de bijzondere kosten die Zeelandia moet maken om cast & crew te faciliteren (ivm standplaats Middelburg hoge reis- en verblijfskosten), huurkosten speellocaties in Zeeland, technische kosten (veel accommodaties in Zeeland zijn minimaal geoutilleerd voor theatervoorstellingen) en de hoge kosten die gemaakt moeten worden om de locaties van het Zeeland Nazomerfestival 'speelklaar' te maken.

Verkoop

De afgelopen jaren heeft Zeelandia, met wisselend succes, de 'verkoop' van haar voorstellingen bij diverse impresariaten ondergebracht. Zeelandia constateerde echter dat haar voorstellingen concurrerend waren ten opzichte van andere voorstellingen in het aanbod van een impresariaat. Een beperkte 'afzet' en minder 'inkomsten' waren het gevolg. Per 2016 heeft Zeelandia deze taak zelf opgepakt om het eigen verhaal achter de voorstellingen beter te communiceren en streeft er zo naar een hogere afzet en meer inkomsten te genereren. In ieder geval bezuinigt Zeelandia op deze wijze 15% bemiddelingskosten van een impresariaat.

Locatievoorstellingen

Zeelandia is zich goed bewust van de 'kwetsbaarheid' van de locatievoorstellingen tijdens het Zeeland Nazomerfestival. In tegenstelling tot de zogenaamde 'reisvoorstellingen' zijn de locatieprojecten geen voorstellingen die gemakkelijk in de markt gezet kunnen worden. Toch streeft Zeelandia ernaar om de locatieprojecten niet alleen tijdens het Zeeland Nazomerfestival te spelen. In het huidige kunstenplan periode hebben de locatieprojecten Happy Days, Kabaal & Liefde, How Long is Now, de Zwarte van Walcheren en Een Zomerdag één of meerdere voorstellingen buiten het ZNF gespeeld. In 2017 zal SAUL, de openingsvoorstelling van het ZNF2015, een prominente bijdrage leveren aan De Rotterdamse Operadagen.

Publieksonderzoek

Een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering zijn de publieksinkomsten. Naast een adequate publiekbenadering is regelmatig onderzoek naar het publiek van Zeelandia essentieel. Sinds 2009 houdt Zeelandia tweejaarlijks een Tevredenheidsonderzoek. De conclusies worden meegenomen in toekomstig beleid dat waar nodig wordt aangepast (zie publieksbenadering). Ook in 2017 en 2019 zullen dergelijke onderzoeken gehouden worden.

(De resultaten van de Tevredenheidsonderzoeken zijn op aanvraag beschikbaar).

GCD/CCD

Zeelandia voldoet aan de Governance Code Cultuur. De Raad van Toezicht en directie/bestuur hebben conform de code haar taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgesteld.

Indien mogelijk streeft Zeelandia ernaar om de Code Culturele diversiteit toe te passen in haar programmering, publiekbenadering en personeelsbeleid.

4b. Publieksbenadering

Zeelandia wil inzetten op schaalvergroting en producties meer systematisch spreiden om zich – naast de opdracht in Zeeland – meer landelijk en internationaal te oriënteren. De groeiende waardering voor haar werk buiten Zeeland is voor Zeelandia een opportuniteit om actiever in te zetten op hernemingen en spreiding. De producties beantwoorden aan de landelijke kwaliteitsnormen, worden positief onthaald bij pers en publiek en kunnen daarom vaker gespeeld worden in de rest van Nederland en Vlaanderen.

3x P

Zeelandia werkt op continue basis aan zichtbaarheid en publieksbereik (publiekswerving), zowel in Zeeland als daarbuiten. Doel hiervan is om het effect van de voorstelling te vergroten alsmede het opbouwen en onderhouden van relaties. Zeelandia legt hierbij de focus op drie elementen: Publiciteit/uitstraling, persoonlijk en buiten de gebaande paden.

Onder publiciteit/uitstraling kan onderscheid gemaakt worden tussen continue zichtbaarheid en publiciteit per activiteit. Zichtbaarheid gedurende het gehele jaar is nodig om schaalvergroting en systematische spreiding van de producties te kunnen realiseren. Doel is de bezoeker aan ons te binden en een relatie op te bouwen, herhaalbezoek te stimuleren en de bezoeker Vriend van Zeelandia te laten worden. Door middel van een helder merkconcept weet Zeelandia wat ze wil uitstralen en waar het onderscheidend vermogen in bestaat. Het communicatieplan wordt hierop afgestemd waarbij de diverse doelgroepen helder in kaart worden gebracht en per doelgroep concreet wordt bepaald hoe deze het beste is te bereiken. Door gewenste acties te benoemen ontstaat een structurele aanpak voor zichtbaarheid en communicatie.

Website

De website van Zeelandia is een essentieel onderdeel in de algehele aanpak. Via de website is contact met bezoekers, potentiële bezoekers, fans en ander publiek op verschillende manieren mogelijk. De komende jaren zal verder gebouwd worden aan het optimaliseren van de website van Zeelandia. Middels continue monitoring en optimalisatie zal de toegankelijkheid en het gebruiksgemak aangepast worden. Aansprekend beeldmateriaal wordt geïntegreerd in de website. Nieuwe aanwas van beeldmateriaal en filmpjes (bijv. van een repetitie, preview, reacties bezoekers, aankondiging nieuw evenement e.d.) zorgt voor actualiteit en relevantie en zorgt dat de bezoeker de website en sociale media in de gaten wil blijven houden om niets te hoeven missen. Ruim 35% van de bezoekers van het ZNF geeft aan de website één van de belangrijkste mediakanalen te vinden. Dit is voor Zeelandia dan ook een essentieel onderdeel in de marketingmix. Nieuwsbrieven en sociale media sluiten hierop aan.

Traditionele uitingen

Flyers, festivalkrant, programmabrochure etc. worden door 47% van de bezoekers van Zeelandia als belangrijkste medium gezien. Bij het maken hiervan besteedt Zeelandia aandacht aan zowel de inhoud als de vorm. Het moet aansprekend/prikkelend zijn (vorm) en de juiste informatie bevatten (inhoud). Voor het ZNF wordt een specifiek

informatiebrochure gemaakt. Naast dat er relatief veel informatie gegeven kan worden over het festival versterkt de brochure ook het imago van Zeelandia. Onontbeerlijk voor de gewenste schaalvergroting. Voor de reisproducties worden separate flyers geproduceerd. De komende jaren zal kritisch bekeken worden of een dergelijke inzet (flyer) voldoende relevant blijft en verwacht effect zal sorteren of dat publiciteit gerealiseerd dient te worden via andere kanalen, zoals sociale media, website, print artikelen, dagbladen en of stunt.

Persbenadering

Publiciteit: voor alle voorstellingen dient publiciteit georganiseerd te worden om het juiste publiek te bereiken. Een goed persbericht staat aan de wieg van een effectieve publiciteit voor een voorstelling. Aan de hand van een gerichte, uitgebreide en gepersonaliseerd perslijst wordt het persbericht verspreid in diverse regionen. Zeelandia streeft er naar om op semi-regelmatige basis de pers / media op te zoeken door iets te doen wat zij anders nooit doet of niet eerder heeft gedaan. Doel is een spannende, onverwachte, opvallende interactie te bewerkstelligen waarmee nieuwe doelgroepen bereikt worden en waarin uiteraard ook de pers geïnteresseerd is. Vooral het authentieke karakter, in de vorm van locatie en/of inhoudelijke verwantschap in/met Zeeland, van de voorstellingen vormt hiervan de basis.

Framing

Zeelandia wil thematisch en maatschappelijk relevant theater maken op een hoog artistiek niveau. Door de verbondenheid met telkens andere locaties of door een inhoudelijke verwantschap met de regio zijn de producties herkenbaar en aansprekend voor een breed publiek, in de eerste plaats in Zeeland. Dit gegeven maakt het onderscheidend vermogen van Zeelandia duidelijk. Zogenaamde 'framing' is voor Zeelandia van wezenlijk belang en onderstreept dat onderscheidend vermogen. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het achterliggende idee van de activiteit: Zeeland als decor in de breedste zin van het woord.

Afhankelijk van de exacte invulling en uitwerking wordt bekeken welke doelgroep primair benaderd wordt en op welke wijze deze het beste te bereiken is. Primair richt Zeelandia zich op mensen die geïnteresseerd zijn in theater en reeds voorstellingen bezoeken, dan wel bereid zijn theater te willen bezoeken. Secundair richt Zeelandia zich op groepen mensen die open staan voor een willekeurige vorm van kunst/cultuur en verleid kunnen worden tot een theaterbezoek. Afhankelijk van demografische kenmerken in combinatie met etnomarketing en interesse-marketing wordt de ideale marketingmix per voorstelling bepaald.

Etnomarketing

Bij etnomarketing en interesse-marketing, wordt rekening gehouden met de bijzondere achtergronden van de doelgroepen. Op welke plekken ontmoeten zij elkaar? Ook worden de doelgroepen benaderd op basis van gemeenschappelijke kenmerken: welke media gebruiken zij, wat zijn hun interesses en motivaties, wat is hun lifestyle? Dit leidt tot maximale toegankelijkheid. De voorstellingen van Zeelandia zijn van een bijzonder hoog artistiek niveau. Dit is een pre, maar om groei te kunnen bewerkstelligen is het van belang dat dit op de juiste manier uitgezet wordt om niet als elitair bestempeld te worden.

Zeelandia legt een tweede focus op het element 'persoonlijk' door zoveel mogelijk mensen op een rechtstreekse manier uit te nodigen. Middels Vrienden van Zeelandia wil Zeelandia al haar leden tot ambassadeurs maken. Deze leden moeten zich betrokken voelen bij Zeelandia en hun enthousiasme uitdragen. Ambassadeurschap is een waardevol goed wat leidt tot het hoogst haalbare: positieve Word Of Mouth. Via sociale media zal de komende jaren meer gebruik gemaakt worden van het involveren van fans. Een voorbeeld hiervan is het communiceren van een winactie, waarbij de deelnemer actief aan de slag gaat met het product en unieke content ontstaat. Door dit via de sociale mediakanalen te verspreiden kan een groot bereik onder diverse doelgroepen gerealiseerd worden. Ook kan op deze manier gewerkt worden aan de toegankelijkheid van de voorstellingen wat niet voor elke doelgroep vanzelfsprekend is.

5. Spreiding

De reisvoorstellingen van Zeelandia worden primair in alle gemeenten van Zeeland gespeeld. In variërende accommodaties van buurthuizen tot schouwburgen. Aansluitend worden de voorstellingen in de rest van Nederland en Vlaanderen gespeeld in de reguliere schouwburgen en theaters. De locatievoorstellingen van het Zeeland Nazomerfestival spelen op locaties verspreid over de provincie Zeeland. Nog meer dan in voorafgaande jaren zullen de locatievoorstellingen, eventueel in aangepaste vorm, in de rest van Nederland en Vlaanderen worden geprogrammeerd in schouwburgen en bijzondere locaties.

6. Talentontwikkeling

Zeelandia opereert in een regio waar geen enkele voorziening is op het vlak van hoger kunstonderwijs waardoor er geen sprake kan zijn van evidente vormen van contact of uitwisseling met jong talent. Toch vindt Zeelandia talentontwikkeling voor deze regio een prioriteit al kan dat alleen in een heel eigen format dat zich onderscheidt van hoe dat bij andere gezelschappen georganiseerd wordt. Zeelandia gelooft wat betreft

talentontwikkeling in het leerling-meester model, waarbij jong talent intens en volwaardig samenwerkt binnen producties met ervaren theatermakers om uit die confrontatie voordeel te halen. Dat gebeurt zowel met jonge regisseurs, acteurs, dansers, muzikanten, scenografen, kostuumontwerpers, dramaturgen, theatertechnici, productiemedewerkers, maar ook met communicatie- of marketingstudenten. Door de afstand en lange reistijd van de opleidingsplekken kan er alleen bij Zeelandia worden gewerkt als jonge artiesten gedurende de repetitie- en speelperiode naar Middelburg verhuizen. Enerzijds is dat een nadeel, want dit maakt het duur wat betreft verblijfs- en reiskosten. Anderzijds biedt dat juist ook een artistieke meerwaarde die de voorbije jaren bij een aantal projecten zeer goed werkte. Door het in isolement te werken aan een project, ontstaat er een zeer intensieve samenwerking met ervaren makers die ook betrokken zijn bij Zeelandia producties. Die komen eveneens tijdelijk in Zeeland wonen en werken, en verblijven vaak samen onder één dak met het jong talent in het artiestenverblijf van Zeelandia naast het kantoor en de studio. Dit creëert een sfeer met een hogere concentratie op het werk zelf, maar ook extra tijd om dieper in te gaan op de productie in ontwikkeling en om aandacht te hebben voor het doorgeven van ervaring en expertise.

Samenwerking opleidingen

Zeelandia onderhoudt goede contacten met verschillende opleidingen voor podiumkunsten in Nederland en Vlaanderen. Er worden regelmatig jonge acteurs gerekruteerd van de toneelscholen in Maastricht, Amsterdam of Antwerpen, zangers en muzikanten van Codarts en Conservatoria in Vlaanderen, dramaturgen van Universiteiten en er wordt samen gewerkt met theatervormgevers en kostuumontwerpers van de Toneelacademie Maastricht en de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen. Dat resulteert in het beschikbaar stellen van volwaardige stageplaatsen waarbij studenten nooit als figuranten worden misbruikt, maar echte kansen krijgen om zich op een professionele manier te ontwikkelen. Er wordt ook meegewerkt aan masterprojecten waarbij de Zeelandia productie effectief onderwerp is om op af te kunnen studeren. Hierbij wordt een groot engagement, veel inzet en verantwoordelijkheid verwacht. Strenge selectie vooraf waarbij de studenten op kwaliteit en motivatie worden gescreend is daarbij de regel. Een goede begeleiding bij deze stages in overleg met de opleidingsverantwoordelijken en een grondige evaluatie achteraf zijn principes die Zeelandia vooropstelt om deze samenwerkingen een meerwaarde te geven.

Deze stageplaatsen kunnen ook een opstap zijn naar een Nieuwe Makertraject binnen Zeelandia, wat eerder gebeurde met Ilmer Rozendaal. Deze jonge regisseuse begon als regieassistente en kreeg aansluitend als Nieuwe Maker drie grote regie-opdrachten bij Zeelandia, waarbij ze kon werken met een volwaardig productiebudget, maar ook kon samenwerken met ervaren acteurs en vormgevers. Op die manier kon ze zich met

artistiek leider-dramaturg Alex Mallems als coach bij Zeelandia ontwikkelen tot een professioneel regisseur.

Vervolgtraject

Daarnaast vindt Zeelandia het belangrijk om opdrachten te geven aan getalenteerde theatermakers die het Nieuwe Makerstraject hebben afgerond. Dat gebeurt dit jaar al met Nina Spijkers die 'De Ogen van Surabaya', een nieuwe muziektheaterproductie met actrice Anna Rottier en muzikant-componist Daniel Cross zal regisseren. In 2019 zal Ilmer Rozendaal na drie jaar van herbronning buiten Zeelandia, een regie-opdracht krijgen voor 'De Reünie', een nieuwe toneeltekst die Paul Pourveur schrijft in opdracht van Zeelandia in nauwe dialoog met de regisseur. Het kansen geven tot door ontwikkelen vindt Zeelandia namelijk cruciaal voor jonge theatermakers die op die manier ook echt aan een oeuvre kunnen bouwen.

Dat doorstromen van jong talent gebeurt ook door acteurs die als stagiair bij Zeelandia gewerkt hebben, terug te vragen nadat ze zijn afgestudeerd. Voorbeelden daarvan zijn acteurs als Werner Kolb of Myrthe Burger, theaterkostuumontwerpers als Melissa Fellahi of Véronique Hendricks, scenografen als Katleen Vinck of Kris van Oudenhove.

Debuteren

Een andere vorm van eerste kansen bieden zijn de schrijfoopdrachten die Zeelandia regelmatig geeft aan nieuwe toneelschrijvers. Zo debuteerde acteur Louis van Beek als auteur met 'Mathilde' en werd ook zijn tweede stuk 'Soeur Sourire' door Zeelandia geproduceerd. Nu wil de uit Zeeland afkomstige dramaturge Liet Lenshoek een stuk schrijven dat zich afspeelt in haar geboortestreek. Deze schrijfoopdrachten worden intensief begeleidt door artistiek leider Alex Mallems die de opeenvolgende versies van de nieuwe toneeltekst tijdens het schrijfproces dramaturgisch begeleidt.

Talentontwikkeling op een volwaardige manier implementeren binnen de werking van Zeelandia kan alleen door een financiële toeslag omdat de reguliere middelen volledig opgaan in de core business van ons gezelschap: de productie van vijf eigen voorstellingen. Om een professionele omkadering voor talentontwikkeling te voorzien bij Zeelandia zijn extra middelen noodzakelijk voor loon, prospectie en begeleiding, huisvesting, reis- en verblijfskosten en vanzelfsprekend ook productiekosten.

Nieuwe Makersregeling

Zeelandia wil binnenkort een nieuw plan indienen met Carmen Schabracq als Nieuwe Maker. Deze Amsterdamse beeldende kunstenaar en kostuumontwerpster werkte mee aan 'SAUL', maar heeft ambitie om zich autonoom te ontwikkelen op het snijvlak van performance, beeldende kunst en kostuumontwerp. In haar research speelt de

zoektocht naar identiteit een belangrijke rol. Met name haar Zeeuwse roots en het belang van traditionele klederdracht als symbool van identiteit, zullen daarbij onderwerp van onderzoek zijn. De hedendaagse en theatrale omzetting daarvan, zal resulteren in een performancevorm die Zeelandia kan presenteren in de festivalhart-programmering van Zeeland Nazomerfestival. Zeelandia wil verantwoordelijkheid blijven nemen voor talentontwikkeling door ruimte en tijd te creëren voor ervaringsoverdracht en om jong talent op een goede manier te begeleiden bij vernieuwend onderzoek.

7. Toelichting op de begroting

Grote substantiële verschillen tussen de gerealiseerde cijfers van afgelopen jaren en de gemiddelde jaarbegroting 2017 – 2020 zijn voornamelijk te constateren bij baten.

Opbrengsten

Coproducenten

Zeelandia geeft in de gemiddelde begroting aan dat zij er vanuit gaat geen negatieve resultaten over de komende jaren te behalen. Een groot verschil met de inkomsten van afgelopen jaren zijn de substantiële bijdragen van coproducenten vanaf 2016. Daarnaast wordt door een effectievere marketing -en verkoopbeleid hogere inkomsten uit recettes en uitkopen verwacht.

Structurele subsidie provincie

De bijdragen van publieke subsidies bij inkomsten zijn onder voorbehoud. De provincie Zeeland is één van de grootste subsidieverstrekkers van Zeelandia en heeft inmiddels de kaders voor cultuur (in haar kadernota) uitgewerkt. Daarin heeft zij het voornemen om festivals als het Zeeland Nazomerfestival te blijven ondersteunen. Op 13 februari 2016 is deze kadernota door de Staten vastgesteld en zal uitgewerkt worden in de *Nota provinciaal cultuurbeleid 2017 – 2020*. In vergadering van 3 juni 2016 zal de nota dan worden voorgelegd aan de provinciale staten.

Lasten

Beheerslasten

De *Beheerslasten* van Zeelandia zijn t.o.v. de totale begroting relatief laag (18%). Personeel wordt conform Cao Theater ingeschaald. In de beheerslasten materieel valt het relatief hoge bedrag van huisvestingskosten op. Door de geografische afstand van Middelburg ten opzichte van de Randstad (waar een overgrote deel van de acteurs woont) zijn de reis-en verblijfskosten (zie activiteitenlasten) hoog. Om deze lasten enigszins te beheersen huurt Zeelandia voor haar activiteiten een studio, kantoor en

woonhuis. In het woonhuis verblijven de acteurs/regisseurs gedurende de repetitieperioden. De kosten voor hotels en vervoer zijn hierdoor, gedurende de repetitieperiode, relatief laag.

Activiteitenlasten

Personeel voorbereiding/uitvoering

Onder deze post vallen de uitgaven voor het artistiek team per productie (regisseurs, vormgevers, ontwerpers etc.). Daarnaast zijn de kosten van de artistiek leider van Zeelandia eveneens hierin opgenomen.

Navenant aan een grotere omvang van de producties (mede ingegeven door coproducenten) zijn de *Activiteitenlasten personeel* voorbereiding en uitvoering in de gemiddelde jaarbegroting 2017 -2020 hoger dan de gerealiseerde cijfers 2013- 2015.

In de gemiddelde jaarbegroting 2017 – 2020 is rekening gehouden met een stijging van arbeidsvoorwaardenkosten van 2% per jaar (cumulatief). Deze jaarlijkse financiële ruimte is noodzakelijk om een verantwoord en passend arbeidsvoorwaardenbeleid te kunnen (blijven) voeren, hetgeen een belangrijke voorwaarde is om de professionaliteit in de sector te borgen. De stijging is zowel in *Beheerslasten personeel* als in *Activiteitenlasten personeel* (voorbereiding en uitvoering) toegepast. Bij de overige lasten is eveneens een jaarlijkse indexering van 2% toegepast.

De hoogte van de percentages zijn gebaseerd op gegevens van het CBS, CPB etc.

Materieel voorbereiding

Een groot deel van de kosten zijn uitgaven voor reis-en verblijfskosten productie – en technische medewerkers tijdens repetities en opbouw en huur. De repetities van de voorstellingen kunnen niet tegelijk in de eigen studio worden gehouden en wordt uitgeweken naar andere repetitieruimten.

Materieel uitvoering

Deze post is onderverdeeld in organisatie - productiekosten – voorstellings - en horecakosten.